Bisiklet Engelleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bisiklet Engelleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18068

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Bisiklet Engelleri Ölçe?i (BEÖ), Balc?, Özbek, Koçak ve Çeyiz taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçek olup, bireylerin bisiklet kullan?m?n? engelleyen alg?lanan psikolojik, sosyal ve çevresel faktörleri sistematik olarak ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, bisikletin bir ula??m arac? olarak yayg?nla?mas?n?n önündeki engellerin bilimsel yöntemlerle tespit edilmesine olanak sa?lam??t?r. Bu çal??ma, ölçe?in Türkçe ba?lamda geçerlik ve güvenirlik analizlerini detayland?rarak, BEÖ'nün psikometrik özelliklerini ortaya koymu?tur.

Ölçek, özellikle kent planlamac?l???, spor bilimleri ve çevre psikolojisi alanlar?nda, bisiklet kullan?m?n? te?vik etmeye yönelik politika ve müdahalelerin tasarlanmas?nda kritik veriler sa?lamaktad?r. Ölçe?in geli?tirme süreci, engellerin çok boyutlu do?as?n? yans?tacak ?ekilde titizlikle yürütülmü?tür.

Anahtar Kelimeler

Bisiklet, Bisiklet Engelleri Ölçe?i, Ula??m, Geçerlik, Güvenirlik, Ölçek Geli?tirme, Çevre Psikolojisi.

Yazarlar

Balc?, V., Özbek, O., Koçak, F., Çeyiz, S.

Amaç

Bisiklet Engelleri Ölçe?i'nin temel amac?, Türkiye'deki yeti?kin popülasyonun bisiklet kullan?m?na kar?? alg?lad??? spesifik engelleri tespit etmek ve bu engellerin yo?unlu?unu ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç olu?turmakt?r. Bu amaçla, fiziksel, sosyal, ekonomik ve psikolojik nedenlerle ortaya ç?kan cayd?r?c? faktörler ayr? boyutlarda incelenmi?tir.

Ölçek, ara?t?rmac?lara ve karar vericilere, bisiklet dostu ?ehirler olu?turma çabalar?nda hangi engellerin (örne?in trafik güvenli?i endi?eleri, bisiklet yolu eksikli?i, toplumsal alg?) öncelikli olarak ele al?nmas? gerekti?ini belirlemede somut veriler sunmay? hedeflemektedir.

Yap?

Bisiklet Engelleri Ölçe?i, bireylerin bisiklet kullanmama nedenlerini çok boyutlu bir perspektifte ele alan psikolojik bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap? genellikle ?u ana engeller etraf?nda ?ekillenir:

Çevresel ve Altyap? Engelleri: Güvenli bisiklet yollar?n?n, park alanlar?n?n veya uygun yol ko?ullar?n?n eksikli?i.
Ki?isel ve Psikolojik Engeller: Hava ko?ullar?, fiziksel yorgunluk endi?esi, kaza korkusu veya

ARABPSYCHOLOGY.COM

bisiklet sürme becerisine dair öz yeterlilik eksikli?i.
Sosyal ve Normatif Engeller: Bisikletin statü sembolü olarak görülmemesi, aile veya arkada? çevresinin bisiklet kullan?m?n? desteklememesi gibi sosyal bask?lar.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik detaylar? belirtilmemi? olsa da, ölçe?in geli?tirme çal??mas? (Balc? et al., 2017) kapsam?nda kapsaml? geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Ölçe?in yap? geçerli?i, muhtemelen **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ve ard?ndan **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen alt boyutlar? ne ölçüde temsil etti?ini do?rulam??t?r.

Ayr?ca, ölçe?in maddelerinin ilgili literatür ve uzman görü?leri do?rultusunda belirlenmesiyle **kapsam geçerli?i** sa?lanm?? olmal?d?r. Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ü akademik olarak kan?tlanm??t?r.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenirlik de?erleri belirtilmemi?tir; ancak geli?tirme çal??malar?, ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmek üzere standart güvenirlik yöntemlerini kullanm?? olmal?d?r. Ölçe?in genel ve alt boyutlar?n?n iç tutarl?l???, genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanarak incelenir.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü gösterir. Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? test etmek amac?yla **test-tekrar test güvenirlik** çal??mas? da yap?lm?? olabilir. Bu tür bir çal??ma, ölçekten elde edilen puanlar?n farkl? zamanlarda uyguland???nda ne ölçüde kararl? kald???n? gösterir.

Faktör Analizi

Bisiklet Engelleri Ölçe?i'nin geli?tirilmesi sürecinde, ölçek maddelerinin alt?nda yatan temel boyutlar? belirlemek amac?yla **Faktör Analizi** kullan?lm??t?r. Bu analiz, ba?lang?çta çok say?da olan engelleri, daha anlaml? ve yönetilebilir alt faktörlere indirgemeyi sa?lam??t?r.

Faktör yap?s?, muhtemelen fiziksel güvenlik, çevresel yetersizlik ve sosyal kabul gibi birbirinden ayr??an ancak bisiklet kullan?m?n? topluca etkileyen faktörleri ortaya koymu?tur. Bu faktörler, ölçe?in puanlanmas?nda ve sonuçlar?n yorumlanmas?nda temel al?nm??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme (Örne?in: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Çal??man?n ba?lam?na göre üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kinler olabilir).

Popülasyon Detaylar?: Bisiklet kullanma potansiyeline sahip veya hali haz?rda bisiklet kullanan/kullanmayan bireyler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i. Kat?l?mc?lar, bisiklet kullanmalar?n? engelleyen durumlar? ne ölçüde ya?ad?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Bisiklet Engelleri, Kentsel Ula??m, Faktör Analizi, Bisiklet Politikalar?, Öz Bildirim Ölçe?i.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Velittin Balc?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: vbalci@ankara.edu.tr (Velittin Balc?)

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi (Tahmini Affiliation, detayl? adres belirtilmemi?tir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bisiklet Engelleri Ölçe?i ilk olarak **2017** y?l?nda Balc? ve arkada?lar? taraf?ndan yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle sorumlu yazar Velittin Balc? ile ileti?ime geçilerek izin al?nmas?n? gerektirebilir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar?n izni zorunludur. Ölçe?in kullan?m?na dair bir ücret bilgisi (fee) kaynakta belirtilmemi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: bisiklet-engelleri-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Balc?, V., Özbek, O., Koçak, F., & Çeyiz, S. (2017). Bisiklet Engelleri Ölçe?i'nin geli?tirilmesi:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Journal of Human Sciences, 14*(3), 2352-2363.

Bisiklet Engelleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Bu nedenle maddeler buraya eklenememi?tir. Maddelere eri?im için orijinal makaleye (Balc? et al., 2017) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM